

Hoofdstuk 5: Barensweeën van de Messias

In Zijn toespraak op de Olijfberg kondigde de Here Jezus angstaanjagende gebeurtenissen aan. Hij sprak over misleiding, oorlogen, hongersnoden, aardbevingen, verdrukking en wetsverachting (Matth. 24:4-12). Zulke gebeurtenissen noemde Hij “weeën” (Matth. 24:8). Weeën zijn pijnlijke samentrekkingen van de baarmoederwand, die tot de geboorte van een kind leiden. De gebeurtenissen die de Here beschreef hadden een *positief* doel: Ze zouden leiden tot de verschijning van de Zoon des mensen en de vestiging van het messiaanse rijk (Matth. 24:27-31).

Wereldwijde evangelisatie

Volgens sommige Bijbellezers zal de huidige “boze eeuw” eindigen wanneer alle volken de boodschap van Christus hebben gehoord. In Matth. 24:14 staat immers: “En dit evangelie van het koninkrijk zal over het hele aardrijk worden gepredikt tot een getuigenis voor alle volken, en dan zal het einde komen”. Wanneer elk volk met het evangelie is bereikt, komt de Messias volgens hen terug.

Preteristen benadrukken, dat het begrip “aardrijk” (Gr. *oikoumene*) betrekking heeft op de “bewoonde wereld”, d.w.z. het Romeinse rijk, (vgl. Luk. 2:1). Uit Rom. 1:8, 16:25-27, Kol. 1:5-6, Kol. 1:21-23 en 1 Thess. 1:8 blijkt volgens hen, dat het evangelie vóór het jaar 70 al aan alle volken bekend was gemaakt. Het werd door de apostelen “gepredikt in de hele schepping die onder de hemel is”. En het droeg toen al “in de hele wereld vrucht”. Matth. 24:14 is (volgens hun uitleg) binnen enkele decennia vervuld, en de komst van Christus en de “voleinding van de eeuw” hebben in het jaar 70 plaatsgevonden.

Op de Olijfberg verwees de Here naar een “goed bericht” dat Hij eerder had genoemd. Van “*dit* evangelie van het koninkrijk” zei Hij, dat het over het hele aardrijk zou worden gepredikt tot een getuigenis voor alle volken. Het bericht luidde: “Wie zal volharden tot het einde, die zal gered worden” (Matth. 24:13). Uit het tekstverband blijkt, dat “volharden” betekent: volharden in het vertrouwen op Mij, volharden in het vasthouden aan Gods woord – zelfs wanneer je door alle volken wordt “gehaat ter wille van Mijn naam”, de wetteloosheid toeneemt en de liefde van de meesten verkoelt (Matth. 24:9-12).

De Here sprak over een “aardrijk” waarin er onder alle volken discipelen van Hem zouden zijn. Maar de volken zouden zich ook eens massaal van Hem afwenden, en Zijn volgelingen gaan haten. Dan zouden vele discipelen in de verleiding komen om Hem in de steek te laten. Op dát moment zou het “evangelie van het koninkrijk” worden verkondigd, “tot een getuigenis” (Matth. 24:14). Alle volken zouden te horen krijgen: “Jullie nemen ons nú wel gevangen, maar de Messias komt spoedig. Wie naar Hem blijft uitzien, wordt gered”.

De komst van het einde veronderstelt niet alleen dat alle volken van Christus hebben gehoord, maar óók dat die volken Zijn discipelen zijn gaan haten, waardoor sommige volgelingen ten val komen (Matth. 24:10)²⁶.

De gruwel van de verwoesting

In verband met de voleinding van de eeuw sprak de Here ook over “de gruwel van de verwoesting in de heilige plaats” (Matth. 24:15, vgl. Mar. 13:14). Volgens de preteristische uitleg betekent dit: “oorlogstuig [van de Zeloten] in de tempel, of Romeinse standaarden in Jeruzalem”. De gruwel van de verwoesting is er volgens hen al geweest, in de jaren 66 tot 70. Maar de Here zei over deze gruwel, dat ervan was “gesproken door de profeet Daniël”. En Hij gaf bevel: “Laat hij die het leest, erop letten!”. Wie Zijn onderwijs wilde begrijpen, moest het boek Daniël bestuderen.

Mattheüs 24:15 zou naar verschillende Schriftplaatsen kunnen verwijzen. In Dan. 9:27 wordt gesproken over een [bestaande] “vleugel van gruwelen” waarop “een verwoester zal komen”. Het *plaatsen* van een gruwel wordt daar niet vermeld. Dat “oprichten” wordt wél genoemd in Dan. 11:31 en Dan. 12:11, waar we lezen:

“Dan zullen strijdmachten door hem [de koning van het Noorden] op de been gebracht worden; zij zullen het heiligdom, de vesting, ontheiligen, het dagelijks offer doen ophouden en *een gruwel oprichten, die verwoesting brengt*. En degenen die zich misgaan tegen het verbond, zal hij door vleierijen tot afval bewegen...” (Dan. 11:31-32)

“En van de tijd af dat het dagelijks offer wordt gestaakt en *een gruwel wordt opgericht, die verwoesting brengt*, zijn het duizend tweehonderd en negentig dagen; welzalig hij die blijft verwachten en duizend driehonderd vijfendertig dagen bereikt” (Dan. 12:11-12)

Dan. 11:31-32 verwijst naar de Syrische koning Antiochus IV Epiphanes, die optrad in de tweede eeuw vóór onze jaartelling. De tempel in Jeruzalem werd door hem ontwijfd, maar na enkele jaren van strijd in ere hersteld door de Makkabeeën, wat nog altijd wordt herdacht op het Chanoekafeest. Volgens de Here zou er in de toekomst *opnieuw*

²⁶ Preteristen menen, dat de voorzegde afval zich heeft voorgedaan tijdens de regering van keizer Nero. Toen werden de discipelen van Christus “gehaat door alle volken ter wille van Zijn naam”. Velen van hen “kwamen ten val” en “de liefde van de meesten verkoelde”. Maar wie “volhardde tot het einde”, werd gered: Nero stierf in het jaar 68 en de Here kwam (volgens het preterisme) terug in het jaar 70. Het zwakke punt van deze uitleg is, dat de door Nero ontketende vervolging slechts de eerste was van een lange reeks in de Romeinse wereld. Lokale vervolgingen waren er onder Domitianus en Trajanus, terwijl er uitgebreide vervolgingen plaatsvonden onder Septimius Severus, Decius, Valerianus en Diocletianus. De discipelen moesten ook ná het jaar 70 nog volharden. Zelfs nu worden christenen nog op vele plaatsen vervolgd.

een gruwel van verwoesting in Jeruzalem worden opgericht (Matth. 24:15, Mar. 13:14). Het optreden van Antiochus was blijikbaar niet de definitieve vervulling van Dan. 11:31-32²⁷.

In de meeste vertalingen van Markus 13:14 staat: "Wanneer u nu de gruwel van de verwoesting zult zien staan waar **het** niet behoort..." (SV, Telos, HSV). Maar de Griekse tekst van dit Bijbelvers zegt letterlijk: "...waar **HU** niet behoort..." (NBG51 en NBV hebben de tekst zó weergegeven). Hoewel het Griekse woord voor "gruwel" onzijdig is, is de werkwoordsvorm (*hesteekota*, d.w.z. "staande") mannelijk.

Markus gebruikte een mannelijke werkwoordsvorm, omdat de "gruwel" een **man** is. Daniël noemt hem: "de koning van het Noorden" (Daniël 11:31-32). Paulus duidt hem aan als: "de mens van de zonde", of: "de zoon van het verderf", die "in de tempel van God zal gaan zitten om zichzelf te vertonen", d.w.z. zich te laten aanbidden (2 Thess. 2:4). Deze dictator zal zich "verzetten en zich verheffen tegen al wat God heet of een voorwerp van verering is" (2 Thess. 2:4). Hij zal "het heiligdom, de vesting [d.w.z. de ommuurde tempel] ontheiligen, het dagelijks offer doen ophouden en een gruwel oprichten, die verwoesting brengt" (Dan. 11:31-32). In het laatste Bijbelboek wordt aangekondigd, dat het "hele land" (Israël) deze buitenlander ("het beest uit de zee") eer zal bewijzen, nadat hij op wonderlijke wijze van een aanslag is hersteld (Openb. 13:3-4). De herboren tiran "lastert God, Zijn naam, Zijn tabernakel en hen die in de hemel wonen" (Openb. 13:6, vgl. 2 Thess. 2:4 en Daniël 11:36). Hij zal "oorlog voeren tegen de heiligen" (d.w.z. de Israëlieten, zie Dan. 8:24) en hen overwinnen (Openb. 13:7). Zijn stroman, het "beest uit het land"²⁸ geeft opdracht dat er een beeld van hem moet worden gemaakt. Wie weigert om voor dat beeld te buigen, wordt gedood (Openb. 13:12-15).

Volgens preteristen was Nero "het beest uit de zee". Maar Nero heeft zijn standbeeld niet in de tempel laten zetten om dit te laten vereren. Hij stierf in het jaar 68 door de hand aan zichzelf te slaan, terwijl de Messias (volgens het preterisme) pas in het jaar 70 is gekomen. Nero werd niet bij de verschijning van de Messias uitgeschakeld, zoals in

²⁷ Volgens de Bijbel kunnen gebeurtenissen die door de profeten zijn aangekondigd zich herhalen. Antiochus IV Epiphanes gedroeg zich zoals in Dan. 11:31-32 was voorzeggd. We kunnen dit lezen in I en II Makkabeeën. Maar de Here Jezus zei, dat Daniëls profetie in de toekomst nogmaals zou worden vervuld (Matth. 24:15).

²⁸ Het Griekse woord *gè* kan worden vertaald als "aarde", maar ook als "land". Omdat *gè* in Openb. 13 de tegenpool is van de "zee", kunnen we denken aan "het droge" [d.w.z. het oppervlak van de aarde dat niet door oceanen is bedekt], en ook aan het land Israël [dat wordt omgeven door de volkeren-zee].

Openb.19:15 en 20 (en 2 Thess.2:8) van “het beest uit de zee” is voorzien. Wat Paulus en Johannes hebben aangekondigd, is niet vervuld in keizer Nero.

De komst van het koninkrijk

Uit het boek Daniël (Dan. 11:31-32, 12:11-12) blijkt, dat het einde van de verwoestende gruwel samenvalt met de komst van het koninkrijk der hemelen. Omdat dit rijk niet verscheen toen Judas Maccabeüs de Syriërs overwon, ligt de vervulling van Daniëls profetie volgens het Nieuwe Testament nog in de toekomst.

Aan het hof van koning Nebukadnezar is het koninkrijk der hemelen als volgt aangekondigd:

“Maar in de dagen van die koningen ²⁹ zal de God des hemels een koninkrijk oprichten dat in eeuwigheid niet zal te gronde gaan, en waarvan de heerschappij op geen ander volk meer zal overgaan: het zal al die koninkrijken verbrijzelen en daaraan een einde maken, maar zelf zal het bestaan in eeuwigheid...” (Dan. 2:44)

Later werd het koninkrijk der hemelen verbonden met de komst van een Mensenzoon:

“Ik bleef toekijken in de nachtgezichten en zie, met de wolken des hemels kwam iemand gelijk een mensenzoon; hij begaf zich tot de Oude van dagen ³⁰, en men leidde hem voor Deze; en Hem werd heerschappij gegeven en eer en koninklijke macht, en alle volken, natiën en talen dienden Hem. Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, die niet zal vergaan, en Zijn koningschap is een, dat onverderfelijk is” (Dan. 7:13-14)

Toen Daniël vroeg, wat dit visioen betekende, gaf een hemelbewoner hem uitleg:

“Die grote dieren... zijn vier koningen die uit de aarde zullen opkomen; daarna zullen de heiligen des Allerhoogsten het koningschap ontvangen, en zij zullen het koningschap bezitten tot in eeuwigheid, ja, tot in eeuwigheid der eeuwigheden” (Dan. 7: 17-18)

Het visioen toonde, hoe een “hoorn met ogen en een mond vol grootspraak strijd voerde tegen de heiligen”. Deze machthebber zou die “heiligen” (d.w.z. het volk Israël) overwinnen, maar voor korte tijd. Want dan zou “de Oude van dagen komen”, d.w.z. de HERE verschijnen, en er zou “recht worden verschaft aan de heiligen” (vgl. Openb. 11:18). Die zouden “het koningschap in bezit krijgen” (Dan. 7:21-22).

In Daniël 7 wordt het optreden van een koning die zich tegen God verheft, de Almachtige lastert, en het volk Israël overwint, *gevolgd door de komst van de Oude*

²⁹ De tien koningen die werden vertegenwoordigd door de tenen van Nebukadnezars droombeeld (Dan. 2:41-43).

³⁰ D.w.z., de Schepper.

van dagen en de vestiging van het koninkrijk der hemelen. Dit verband wordt in een latere profetie opnieuw gelegd:

“Hij [d.i. de grootsprekende koning] zal woorden spreken tegen de Allerhoogste, en de heiligen des Allerhoogsten te gronde richten; hij zal er op uit zijn tijden en wet te veranderen, en zij zullen in zijn macht gegeven worden voor een tijd, tijden en een halve tijd; *dan* zal de vierschaar zich nederzetten, en men zal hem de heerschappij ontnemen en hem verdelgen en vernietigen tot het einde. En het koningschap, de macht en de grootheid der koninkrijken onder de ganse hemel zal gegeven worden aan het volk van de heiligen des Allerhoogsten; zijn koningschap is een eeuwig koningschap, en alle machten zullen het dienen en gehoorzamen” (Dan. 7:25-27)

Volgens het preterisme heeft de gruwel der verwoesting al in Jeruzalem gestaan en is het koninkrijk der hemelen al aangebroken. De opgestane heiligen zouden nu met Christus regeren. “Het koninkrijk van God is... rechtvaardigheid, vrede en blijdschap in [de] Heilige Geest” (Rom. 14:17). Het rijk is onzichtbaar, want: “Het koninkrijk van God komt niet op waarneembare wijze” (Luk. 17:20) en het rijk van de Messias is “niet van deze wereld” (Joh. 18:36).

Maar de Bijbel zegt niet, dat het rijk *voorgoed* onzichtbaar zal blijven. In Luk. 17:20 benadrukt de Here, dat het rijk er *was*, in Zijn Persoon die door de farizeeën niet als de Messias werd (h)erkend. In Joh. 18:36 staat, dat het Messiaanse rijk niet *uit* (Gr. *ek*) deze wereld is. Omdat het een hemelse oorsprong heeft, wordt het niet door menselijke oorlogvoering gevestigd. En in Rom. 14:17 keert Paulus zich tegen Schriftgeleerden, die gelovigen uit de volken spijswetten willen opleggen. In dát verband zegt hij, dat het koninkrijk van God “niet bestaat uit eten en drinken, maar uit rechtvaardigheid, vrede en blijdschap in de heilige Geest”.

Uit het boek Daniël blijkt, dat het koninkrijk der hemelen wel degelijk eens zichtbaar zal worden en dat de vestiging van dit rijk gevolgen zal hebben voor de wereldpolitiek. Van het messiaanse rijk staat immers geschreven:

1. Het zal alle rijken die eraan voorafgingen “*verbrijzelen*” en daaraan “een *einde* maken” (Dan. 2:44, vgl. Psa. 2:8-9, Openb. 2:26-28, 12:5, 19:15)
2. Het koningschap dat nu nog berust bij de wereldleiders, zal worden gegeven aan “de heiligen des Allerhoogsten” (Dan. 7:18,22)
3. “De macht en de grootheid van de koninkrijken *onder de ganse hemel* zal worden gegeven aan het **volk** van de heiligen des Allerhoogsten” (Dan. 7:27).

In het jaar 70 is dit niet gebeurd. Na die tijd zijn er nog talloze rijken “onder de ganse hemel” geweest, die macht hebben uitgeoefend. Maar eens zal *alle* heerschappij, macht en grootheid gegeven worden “aan het volk van de heiligen des Allerhoogsten”.

En hún heerschappij zal op geen enkel ander volk meer overgaan. Het is een eeuwige heerschappij.

Dan. 12:7 zegt: “En wanneer er een einde komt aan het verbrijzelen van de macht van het heilige volk, dan zullen al deze dingen voleindigd zijn”. Volgens preteristen zou dit betekenen: “En wanneer de macht van het heilige volk totaal verbrijzeld is, zullen al deze dingen voleindigd zijn”. Alle profetieën werden (volgens hen) vervuld bij de val van Jeruzalem. Toen werd de macht van het Jodendom verbrijzeld ³¹.

Maar wie nauwkeurig leest, beseft dat dit niet de betekenis van Dan. 12:7 kan zijn. De engel zei niet: “Wanneer er een einde komt aan de **macht** van het heilige volk”. Hij zei: “Wanneer er een einde komt aan het **verbrijzelen** van de macht van het heilige volk”. Tot op de dag van vandaag lijdt het heilige volk verdrukking. Wanneer er aan het verbrijzelen van hun macht een einde komt, zullen zij de macht ontvangen die hun door God is toegezegd. De grootheid van de koninkrijken onder de ganse hemel wordt dan aan hén gegeven (Dan. 7:18,22,27, vgl. Openb. 11:17-18). Met alle aardse macht is het dan afgelopen (Jes. 51:22-23, Jer. 30:11, Zef. 3:19), en het “heilige volk” zal met koninklijke en priesterlijke waardigheid worden bekleed (Exod. 19:6, Openb. 1:6, 5:9-10, 20:4-6).

De vlucht uit de stad

Volgens het preterisme zijn de discipelen van de Here Jezus aan het begin van de Joodse oorlog uit Jeruzalem gevlucht. Geschiedschrijvers vermelden, dat de christenen uit Judéa toen de wijk hebben genomen naar Pella, in het Over-Jordaanse. Of dit bericht betrouwbaar is wordt betwist, maar voor de Bijbeluitleg is dat niet van belang. Want de Here heeft gezegd:

“Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting... zult zien staan in de heilige plaats... laten dan zij die in Judéa zijn, vluchten *naar de bergen*” (Matth. 24:15-16, Mar. 13:14)

En in het boek Openbaring lezen we:

“...De vrouw [het gelovige Israël] vluchtte *de woestijn* in, waar zij een plaats heeft, door God bereid, opdat men haar daar twaalfhonderdzestig dagen voedde” (Openb. 12:6)

³¹ “Hier [in Dan. 12: 7] hebben we informatie, heel duidelijk vermeld, die ons, als we er acht op slaan, volkomen duidelijk zal maken wanneer deze hele profetie zou worden vervuld ... de allerlaatste handeling was het verbrijzelen van de macht van het heilige volk ... dan zouden 'al deze dingen voleindigd zijn'... dit verzekert ons, dat de hele profetie die tot Daniël was gesproken... werd vervuld bij... de verwoesting van Jeruzalem, en de verbrijzeling van de macht van het heilige volk door de Romeinen in het jaar 70” (Philip Mauro, in: *The Seventy Weeks and the Great Tribulation*).

Gedurende een tijdperk van 1260 dagen (of: “een tijd, en tijden en een halve tijd”, Openb. 12:6,14), zal de koning van het Noorden (of “het beest uit de zee”) de heiligen overwinnen en de tempel ontwijden. Volgens Dan.7:25 en Dan. 12:7 wordt het heilige volk voor “een tijd, tijden en een halve tijd” in zijn macht gegeven, dat wil zeggen: voor drie-en-een-half jaar.

Bij het zien van de gruwel moesten de inwoners van Judéa volgens de Here vluchten “naar de bergen”, of: “de woestijn in”. Pella lag echter niet in “de bergen” of in “de woestijn”, want die stad bevond zich in de laaggelegen Jordaanvallei, een groene en vruchtbare omgeving. De vlucht naar Pella kan dus niet worden beschouwd als de vervulling van Matth. 24:15-16, Mar. 13:14 of Openb. 12:6.

Verduistering van zon en maan, val van de sterren

De Heer zei tegen Zijn discipelen: “Terstond na de verdrukking van die dagen zal de zon verduisterd worden en de maan zal haar schijnsel niet geven, en de sterren zullen van de hemel vallen en de krachten van de hemelen zullen wankelen” (Matth. 24:29). Volgens het preterisme betekent dit: “Wanneer Jeruzalem na een lang beleg valt, zullen de overpriesters hun macht verliezen, en de Schriftgeleerden hun invloed”. In de “apocalyptische taal” van de Bijbel zouden zon, maan en sterren model staan voor gezagsdragers (vgl. Gen. 37:9-10, Jes. 13:10, 24:23, 50:3; Ezech. 32:7-8, Joël 2:31 en 3:15). Maar was dit werkelijk de bedoeling van de Here? Er zijn redenen om dit te betwijfelen:

1. De Heiland veegde de leiders van Israël openlijk de mantel uit. Hij zei tegen hen, dat ze “niet zouden ontkomen aan het oordeel van Gehenna”. Voor Joodse oren betekende dit, dat ze als terechtgestelde misdadigers op de vuilnisbelt terecht zouden komen! (Matth. 23:33, vgl. Mar. 9:42-50 en Jes. 66:24). Waarom zou Hij zich dan, in een vertrouwelijk gesprek met Zijn discipelen, in bedekte termen uitlaten over het Sanhedrin ?

2. Lukas schreef over de inwoners van Judea: “Zij zullen vallen door [het] scherp van het zwaard en als gevangenen worden weggevoerd onder alle volken, en Jeruzalem zal door de volken worden vertrapt” (Luk. 21:24). Dit “vertrappen van Jeruzalem” zou duren “totdat de tijden van [de] volken waren vervuld” (Luk. 21:24). Pas daarna zouden er “tekenen zijn aan zon, maan en sterren” (Luk. 21:25). Dat de leiders van Israël hun aanzien verloren, kan niet de betekenis van Luk. 21:25 zijn. In het verslag van Lukas valt de verwoesting van Jeruzalem niet samen met de “tekenen aan zon, maan en sterren”.

3. Wanneer de HERE een volk strafte, ging dit gepaard met *letterlijke* tekenen aan de hemel. Oprukkende legers veroorzaakten rook- en stofwolken die het zwerk verduisterden, want de soldaten brandden alles plat. De HERE kon ook gebruik maken van een sprinkhanenplaag. Over zulke insecten schreef de profeet Joël: “Voor hun aangezicht siddert de aarde, beeft de hemel; de zon en de maan worden zwart en de

sterren trekken hun glans in” (Joël 2:10). Het volk beefde wanneer de oogst werd bedreigd, maar door een sprinkhanenzwerm werden zon en maan ook letterlijk verduisterd, en de lucht leek letterlijk te beven. Matth. 24:29 kan dus zowel een letterlijke als een figuurlijke betekenis hebben.

4. Sommige Bijbelteksten wijzen op een *letterlijke* verduistering van zon en maan. De profeet Zacharia schreef bij voorbeeld:

“En op die dag zal er geen kostelijk licht zijn, nog verstijving³²; ja, het zal één dag zijn – die is bij de HERE bekend – geen dag en geen nacht; maar ten tijde van de avond zal er licht wezen” (Zach. 14:6-7)

Wanneer de Heer verschijnt om voor Zijn volk te strijden, zal er in Jeruzalem geen normaal daglicht zijn. Pas tegen de avond zal het licht worden. Een letterlijke vervulling van Matth. 24:29, Mar. 13:24-25 en Luk. 21:25-26 is dus niet uitgesloten.

5. Volgens het preterisme is de verduistering van zon en maan en de val van de sterren beeldspraak voor “de ondergang van de Joodse natie”³³. Maar volgens de Bijbel zullen de *volken* vanwege deze “tekenen” eens beven. De Here heeft gezegd: “Er zullen tekenen zijn aan zon, maan en sterren, en op de aarde benauwdheid *onder* [de] *volken*, in radeloosheid door [het] bruisen van zee en watergolven, terwijl mensen het besterven van bangheid en verwachting van de dingen die over het aardrijk komen, want de krachten van de hemelen zullen wankelen” (Luk. 21:25-26). Hij sprak over het “bruisen van zee en watergolven” en het “wankelen van de krachten van de hemelen”. Daarmee kunnen politieke omwentelingen zijn bedoeld, maar óók kosmische en geofysische verschijnselen. In de hele “bewoonde wereld” (Gr. *oikoumene*) zullen de mensen in paniek raken. Als met “zon, maan en sterren” gezagsdragers zijn bedoeld, dan zijn dit - gezien Luk. 21:25-26 - vooral de leiders van de volken.

Het teken van de Zoon des mensen

“En dan zal verschijnen het teken van de Zoon van de mens in de hemel, en dan zullen [zich op de borst] slaan al de stammen van het land”, zei de Here Jezus (Matth. 24:30). Volgens preteristen hebben de stammen geweeklaagd toen de tempel werd verwoest. Uit de puinhopen van stad en tempel bleek dat de Here de waarheid had gesproken,

³² Het Hebreeuwse woord dat met “verstijving” is vertaald, betekent: “schemering”, invallende duisternis.

³³ “De beeldspraak van Mattheüs 24:29 beschrijft het neerstoten van de Joodse leiders uit hun machtspositie, waardoor er een eind werd gemaakt aan het bestaan van de Joodse natie” (David Nikao, op zijn website theolivetdiscourse.com).

toen Hij aankondigde dat Jeruzalem niet zou ontkomen aan het oordeel van Gehenna (Matth. 23:33).

In werkelijkheid gaf de Here antwoord op een vraag van Zijn discipelen. Zij hadden gevraagd: “Wat is het teken (Gr. *seemeion*) van uw komst en van de voleinding van de eeuw?” (Matth. 24:3). Omdat zij dit hadden gevraagd, zei de Here: “En dan zal verschijnen het teken (Gr. *seemeion*) van de Zoon-des-mensen-in-de-hemel”. Bij de voleinding van de eeuw zal Ik de hemelse Mensenzoon zijn, waarvan David, Daniël en Zacharia hebben gesproken. De stammen van het land zullen dan [over Mij] weeklagen (Matth. 24:30).

In sommige Bijbelteksten betekent de uitdrukking “het teken-van-X”, dat X een teken is. De apostel Paulus sprak bij voorbeeld over “*seemeion peritomees*” (“teken van besnijdenis”). In de Griekse tekst van Rom. 4:11 staat er geen bepaald lidwoord voor het woord “besnijdenis”. Daaruit blijkt, dat de besnijdenis een teken-functie heeft. Het ritueel van de besnijdenis, dat Abraham ontving, was een zinnebeeld. Deze lichamelijke ingreep verwees naar een geestelijke werkelijkheid: “de besnijdenis van Christus” (Kol. 2:11), of de “besnijdenis van het hart” (Rom. 2:29).

Volgens velen is “het teken van de Zoon des mensen in de hemel” ook hetzelfde als: “de Zoon des mensen zien komen op de wolken”. Maar in Matth. 24:3 en 30 is de zinsbouw anders dan in Rom. 4:11. De discipelen vroegen: Wat is “het teken van de[ze] Uw komst”? (Gr. “*to seemeion tees sees parousias*”?). En de Here sprak over “het teken van de Zoon van de mens in hemel” (Gr. “*to seemeion tou huiou tou anthropou en ouranoo*”). In de Griekse tekst van Mattheüs 24 staat er voor de woorden “komst” en “Zoon” wél een bepaald lidwoord. Daaruit blijkt, dat het teken van de komst niet de komst zelf is, en het teken van de Zoon des mensen niet de Zoon des mensen zelf.

De uitdrukking “het teken van Uw komst” (Matth. 24:3) mogen we opvatten als “het teken dat aangeeft dat Uw komst voor de deur staat”. En “het teken van de Zoon des mensen in de hemel” (Matth. 24:30) betekent: “het teken dat *afkomstig* is van de hemelse Mensenzoon”. Voordat Hij op de Olijfberg met Zijn discipelen sprak, had de Here de inwoners van Jeruzalem voorgehouden: “Jullie zullen Mij niet meer zien, *totdat* jullie zeggen: Gezegend Hij die komt in de naam van de Heer” (Matth. 23:39). Ze zouden Hem pas terugzien wanneer ze van gedachten waren veranderd over de Rabbi uit Nazareth die ze bij eerdere gelegenheden hadden verworpen. Zodra ze Hem niet langer verwierpen maar zegenden, zou Hij verschijnen.

Toen de Here Jezus ten hemel was gevaren, zei Petrus tegen zijn volksgenoten:

“Hebt dan *berouw en bekeert u*, opdat uw zonden worden uitgewist, opdat de tijden van verkwikking komen van [het] aangezicht van de Heer en *Hij de voor u voorbestemde Christus, Jezus, zendt*, die [de] hemel moet opnemen tot op [de] tijden

van [de] herstelling van alle dingen, waarvan God heeft gesproken door [de] mond van Zijn heilige profeten van oudsher” (Hand. 3:19-21)

Het beslissende teken dat aan de afdaling van de Messias uit de hemel zal voorafgaan is: *berouw en bekering bij het volk Israël*. Israëls bekering zal ertoe leiden dat de Messias door Zijn Vader vanuit de hemel naar Jeruzalem wordt gestuurd (Hand. 3:20). In Matth. 24:30 staat niet: “en de stammen zullen de Zoon des mensen zien komen, en dan zullen ze weeklagen”. Er staat: “en dan zullen alle stammen van het land weeklagen, en zij zullen de Zoon des mensen zien komen...” De rouwklacht gaat aan de komst *vooraf*.

Uit Hand. 3:19-20 (en 2 Petr. 3:9) blijkt, dat de Heer het teken heeft omschreven, toen Hij zei: “Dan zullen alle stammen van het land weeklagen” (Matth. 24:30, vgl. Openb. 1:7). Die weeklacht was voorzien door de profeet Zacharia (Zach. 12:10-14), en volgens de Bijbel zal het geen uiting van wanhoop zijn, maar van berouw. De stammen zullen rouw bedrijven wanneer de “Geest van de genade en de gebeden” over hen wordt uitgestort (Zach. 12:10). “Te dien dage” zal er “voor het huis van David en voor de inwoners van Jeruzalem een bron ontsloten zijn ter ontzondiging en reiniging” (Zach. 13:1). Het land zal dan van afgoden worden gereinigd. De onreine geest zal eruit worden weggedaan (Zach. 13:2). Zó zal er aan de tegenwoordige “boze eeuw” een einde komen: niet door Israëls ondergang, maar door haar redding!

Hem zien komen op de wolken

Wanneer de stammen rouwen, zullen ze “de Zoon des mensen zien komen op de wolken van de hemel, met kracht en grote heerlijkheid” (Matth. 24:30). Volgens het preterisme hebben de stammen de Heer op dezelfde manier zien komen als de Egyptenaren Hem zagen “rijden op een snelle wolk” (Jes. 19:1), of de Assyriërs Hem zagen naderen in een wervelwind, met wolken onder Zijn voeten (Nahum 1:3). De wederkomst van Christus was een komst ten oordeel. Hij voltrok dat oordeel door de hand van de Romeinen. De stammen namen Hem niet waar met hun fysieke ogen, maar ze wisten dat Hij was gekomen. Ze beseften dat het gericht dat Hij had aangekondigd hen had getroffen. Aldus de verklaring van het preterisme.

Maar in het boek Handelingen staat:

“En toen zij [de discipelen] naar de hemel *staarden*, terwijl Hij heenging, zie, twee mannen stonden bij hen in witte kleren, die ook zeiden: Galilese mannen, wat staat u naar de hemel te *kijken*? Deze Jezus, die van u is opgenomen naar de hemel, zal zó komen, op dezelfde wijze als u Hem naar de hemel hebt *zien* gaan” (Hand. 1:10-11)

“Staren” en “kijken” doet een mens met zijn fysieke ogen. Het werkwoord “zien” kan wijzen op inzicht, maar “staren” en “kijken” hebben altijd betrekking op een letterlijk zien. In het laatste Bijbelboek wordt over de komst van de Messias gezegd:

“Zie, Hij komt met de wolken, en *elk oog* zal Hem zien, [namelijk] zij die Hem doorstoken hebben, en alle stammen van het land zullen over Hem weeklagen” (Openb. 1:7).

Hier staat uitdrukkelijk, dat de stammen van het land Hem zullen waarnemen met hun ogen.

Uit Zach. 12:10-13:2 blijkt bovendien, dat de rouwklacht van de stammen het gevolg is van de “uitstorting van de Geest van de genade en de gebeden”. Ze zullen rouw bedrijven over de Messias, die ze eens hebben doorstoken. Door Gods Geest zullen ze van hun afkerigheid worden genezen (vgl. Hos. 14:5).

De “heerlijkheid” (of glorie) van de Zoon is het feit, dat Hij “Zijn volk redt van hun zonden” (Matth. 1:21). Zijn naam is “Jezus”, wat: “de HERE is redding” betekent. Indien Hij zal verschijnen “met kracht en grote heerlijkheid” (Matth. 24:30), mogen we verwachten, dat Zijn *redding* openbaar wordt. Wanneer Hij komt, zal de Messias “verheerlijkt worden in Zijn heiligen en bewonderd worden in allen die hebben geloofd” (2 Thess. 1:10). De leden van Zijn lichaam zullen dan “met Hem worden geopenbaard in heerlijkheid” (Kol. 3:4, vgl. 1 Kor. 15:43, Fil. 3:21), en de “broeders van de Messias” zullen niet langer afkerig zijn.

Het verzamelen van de uitverkorenen

Over de komst van de Zoon des mensen zei de Here: “En Hij zal Zijn engelen uitzenden met luid bazuingeschal, en zij zullen Zijn uitverkorenen bijeen verzamelen uit de vier windstreken, van [de] uitersten van [de] hemelen tot <de> [andere] uitersten daarvan” (Matth. 24:31)

Volgens het preterisme heeft Mattheüs 24:31 betrekking op de “bazuin van God” (1 Thess. 4:13-18) of “de laatste bazuin” (1 Kor. 15:51-54)³⁴. Maar Paulus sprak over het opwekken van gestorven gelovigen en het bekleden van levende gelovigen met onsterfelijkheid, terwijl de Here sprak over het bijeen verzamelen van overlevenden die over de aarde waren verstrooid. De profeten van Israël hebben over zo’n inzameling gesproken. In de rol van Jesaja lezen we:

“En het zal te dien dage geschieden, dat de Here wederom Zijn hand opheffen zal om los te kopen de rest van Zijn volk, die overblijft in Assur, Egypte, Pathros, Ethiopië, Elam, Sinear, Hamath en in de kustlanden der zee. En Hij zal een banier opheffen voor

³⁴ Aldus b.v. Anne Salomons. Niet alle preteristen geven deze uitleg. Volgens Jonathan Welton (a.w.) zijn de “boden” of “engelen” uit Matth. 24:31 de verkondigers van het evangelie die ongestoord naar de volken konden gaan toen het Sanhedrin geen macht meer bezat. Volgens Matth. 24:14 zou het evangelie van het koninkrijk echter gepredikt worden vóór (dus niet ná) het einde.

de volken, en de verdrevenen van Israël *verzamelen* en de verstrooide dochters van Juda *vergaderen van de vier einden der aarde*” (Jes. 11:11-12)

In Matth. 24:31 worden de vier “windstreken” of “einden der aarde” ook genoemd. De profeet Jeremia spreekt op vier plaatsen over het bijeen-vergaderen van Israëls ballingen:

1. “... Ik zal de rest van Mijn schapen *verzamelen* uit al de landen waarheen Ik ze heb verdreven, en Ik zal ze doen wederkeren naar hun weiden... en zij zullen vrees noch schrik meer hebben, en zij zullen niet gemist worden...” (Jer. 23:3-4)

2. “Want zie, de dagen komen, luidt het woord des HEREN, dat Ik in het lot van Mijn volk Israël en Juda een keer breng, zegt de HERE, en hen *terugbreng* in het land dat Ik aan hun vaders gegeven heb, zodat zij het zullen bezitten... Op die dag zal het gebeuren, luidt het woord van de HERE der heerscharen, dat Ik het juk van hun hals zal verbreken en hun banden zal verscheuren; vreemden zullen hen niet meer knechten, maar zij zullen de HERE, hun God, dienen en David, hun koning, die Ik hun verwekken zal. Gij dan, vrees niet, mijn knecht Jakob, luidt het woord des HEREN, en wees niet verschrikt, Israël, want zie, *Ik verlos u uit verre streken*, uw nakroost uit het land hunner gevangenschap; Jakob zal *terugkeren* en rustig en veilig zijn, door niemand opgeschrikt” (Jer. 30:3,8-10)

3. “Want zo zegt de HERE: Jubelt van vreugde over Jakob, juicht om het hoofd der volkeren, verkondigt, looft en zegt: de HERE heeft Zijn volk verlost, het overblijfsel van Israël. Zie, Ik breng hen uit het land van het noorden en *verzamel hen van de einden der aarde*... Hij, die Israël verstrooide, zal het verzamelen en het behoeden als een herder Zijn kudde. Want de HERE maakt Jakob vrij en verlost hem uit de macht van wie sterker is dan hij” (Jer. 31:7-8,10-11)

4. “Zie, *Ik verzamel hen uit al de landen*, waarheen Ik hen in Mijn toorn en gramschap en grote verbolgenheid zal verdreven hebben, en Ik zal hen naar deze plaats terugbrengen en hen veilig doen wonen; zij zullen Mij tot een volk zijn en Ik zal hun tot een God zijn...” (Jer. 32:37-38)

Jesaja en Jeremia leefden vóór de Babylonische ballingschap, terwijl Ezechiël zich *in* die ballingschap bevond. Ook deze profeet zei vier maal, dat Israëls uitverkorenen door de HERE ingezameld zouden worden:

1. “Zo waar Ik leef, luidt het woord van de Here, HERE, met sterke hand, met uitgestrekte arm en met uitgestorte grimmigheid zal Ik over u heersen. Ik zal u voeren uit het midden der volken en u *bijeen brengen* uit de landen waarin gij verstrooid zijt... Dan zal Ik u uit de landen waarin gij verstrooid zijt, *bijeen brengen* en Mij aan u de Heilige betonen ten aanschouwen van de volken” (Ezech. 20:33-34,41)

2. “Ik zal ze midden uit de volken doen uittrekken, uit de landen *bijeen vergaderen* en ze naar hun eigen land brengen; Ik zal ze weiden op de bergen van Israël...” (Ezech. 34:13)

3. “Ik zal u weghalen uit de volken en u *bijeen vergaderen* uit alle landen, en Ik zal u brengen naar uw eigen land; Ik zal rein water over u sprengen, en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw afgoden zal Ik u reinigen...” (Ezech. 36:24-25)

4. “Zie, Ik haal de Israëlieten weg uit de volken naar wier gebied zij gegaan zijn; Ik zal hen van alle kanten *bijeen verzamelen* en hen naar hun land brengen. En Ik zal hen tot één volk maken in het land, op de bergen Israëls, en één koning zal over hen allen koning zijn... Niet langer zullen zij zich verontreinigen met hun afgoden... Ik zal hen verlossen van alle afvalligheid waarmee zij gezondigd hebben, en hen reinigen, zodat zij Mij tot een volk zullen zijn en Ik hun tot een God zal zijn” (Ezech. 37:21-23)

In de rol van Micha lezen we:

“Voorzeker zal Ik u, o Jakob, in uw geheel *bijeen brengen*, voorzeker *vergaderen* het overblijfsel van Israël...” (Micha 2:12)

“Te dien dage, luidt het woord des HEREN, zal Ik het kreupele *verzamelen* en het verstrooide *bijeenbrengen*, en degenen over wie Ik kwaad heb doen komen” (Micha 4:6)

En in de rol van Zefanja staat:

“Zie, Ik zal te dien tijde afrekenen met al uw verdrukkers, maar Ik zal het hinkende verlossen en het verstrooide zal Ik *verzamelen*; Ik zal tot een lof en tot een naam stellen hen, wier schande was over de gehele aarde. Te dien tijde zal Ik u doen komen, namelijk ten tijde dat Ik u *verzamelen* zal. Want Ik zal u stellen tot een naam en tot een lof onder alle volken der aarde, wanneer Ik voor uw ogen een keer zal gebracht hebben in uw lot, zegt de HERE” (Zef. 3:19-20)

Ná de Babylonische ballingschap sprak de profeet Zacharia de volgende Godsspraak uit:

“Zo zal Ik het huis van Juda sterken en het huis van Jozef verlossen; ja, Ik zal hen *terugbrengen*, omdat Ik Mij over hen ontferm, en zij zullen worden, alsof Ik hen niet verworpen had... Ik zal hen tot Mij fluiten en hen *vergaderen*, want Ik bevrijd hen, en zij zullen even talrijk worden als zij waren... Ja, Ik zal hen *terugbrengen* uit het land Egypte, en hen uit Assur *vergaderen*...” (Zach. 10:6,8,10).

Uit zulke profetieën blijkt, dat Matth. 24:31 betrekking heeft op de beloofde inzameling van de uitverkorenen van Israël.

Samenvatting

1. Bij het “prediken van dit evangelie van het koninkrijk tot een getuigenis voor alle volken” (Matth. 24:14) gaat het niet om het bereiken van heidenvolken door zendelingen, maar om het herauten van de spoedige komst van het messiaanse rijk aan volken die de discipelen van Christus zijn gaan haten.
2. Uit Mar. 13:14 blijkt, dat “de gruwel van de verwoesting” een *man* is. En uit Dan. 11:31-32, 2 Thess. 2:4 en Openb. 13:12-15 blijkt, dat het gaat om een staatshoofd, dat een beeld van zichzelf in de tempel plaatst om dit te laten aanbidden.
3. Het rijk van God zal niet voorgoed onzichtbaar blijven. Het zal alle wereldrijken verbrijzelen en daaraan een einde maken (Dan. 2:44). De heiligen van de Allerhoogste zullen de macht en de grootheid ontvangen, die nu nog bij de wereldleiders berust (Dan. 7:18,22). Het heilige volk zal de aarde gaan besturen (Dan. 7:27).
4. De vlucht van Jezus’ discipelen naar Pella kan niet worden beschouwd als de definitieve vervulling van Matth. 24:15-16, Mar. 13:14 of Openb. 12:6, want Pella lag niet in de bergen en ook niet in de woestijn.
5. De rouwklacht van “alle stammen van het land” (Matth. 24:30) was voorzien door de profeet Zacharia (Zach. 12:10). En volgens dat Bijbelboek is het geen uiting van wanhoop, maar van oprecht berouw. Gods Geest zal Israël eens volmaakt reinigen.
6. Uit Hand. 1:10-11 en Openb. 1:7 blijkt, dat “elk oog” in het land de Zoon des mensen zal zien. In Matth. 24:30 gaat het dus niet om een figuurlijk “zien”.
7. Het “bijeenvverzamen van Gods uitverkorenen uit de vier windstreken” (Matth. 24:31) heeft betrekking op het volk Israël. De HERE, die Israël verstrooide, zal hen ook verzamelen, als een herder zijn kudde (Jer.31:10). Hetzelfde volk waarover Hij het kwaad deed komen zal eens door Hem worden ingezameld (Micha 4:6).
8. Dat die inzameling zal plaatsvinden, staat vast. De profeten hebben gezegd: “Hij zal” (Jes. 11:12) en de HERE heeft gezegd: “Ik zal” (Jer. 23:3, 30:3, 31:8. 32:37; Ezech. 20:34, 34:13, 36:24, 37:21; Micha 2:12, 4:6, Zef. 3:19; Zach. 10:6,8,10). Israël zal niet worden ingezameld vanwege haar trouw of oprechtheid. Integendeel: de HERE zal hen reinigen van “al hun onreinheden en al hun afgoden” door “rein water” over hen te sprengen (Ezech. 36:25). Hij zal hen “verlossen van alle afvalligheid waarmee zij gezondigd hebben” (Ezech. 37:23, Hosea 14:5).
10. De bedoelde inzameling is de definitieve. Het ingezamelde volk zal “vrees noch schrik meer hebben” (Jer. 23:4). “Vreemden zullen het niet meer knechten” (Jer. 30:8). Het zal “rustig en veilig zijn, door niemand opgeschrikt” (Jer. 30:10). De ballingen wier schande was over de hele aarde zullen worden tot een lof en tot een naam (Zef. 3:19).

De verwoesting van Jeruzalem was **niet** de komst van de Messias. Want als de Messias komt, zal er geen onheil over Israël komen, maar heil.

* * * * *

